

REGIONET Competitive ATHU7

Arbeitsgemeinschaft für Wirtschaftsentwicklung AT-HU Süd
Joglland – Wechselland – Hartbergländ – Südburgenland – Zala

30.04.2019

Gemeinsame bilaterale Wirtschaftsstrategie Österreich-Ungarn Süd Közös kétoldalú gazdaságfejlesztési stratégia

1 Zielsetzungen auf Basis der Projektbeschreibung

A.T1.2 Etablierung von REGIONET bilateralen Arbeitsgemeinschaften für Wirtschaftsentwicklung u. Ausbau deren strategischer Kooperationen

Die 13 reg. U.initiativen bilden in den unmittelbaren Grenzgebieten (siehe Karte „A. T1.2“ im Anhang) 4 bilaterale Arbeitsgemeinschaften zur Wirtschaftsentwicklung, die durch gem. Studienreisen, WS zur Netzbildung gem. Strategien bilden (aufbauend auf Synergien der reg.Wirtschaftsentw.strategien), wonach sie über die Bedingungen der strat. AT-HU Kooperationen Rahmenvereinbarungen schließen, und gem. internat. Studienreise zum Kennenlernen von Best Prac. bzgl. Netzbildung organisieren.

D.T1.2.1 Etablierung von REGIONET bilateralen Arbeitsgemeinschaften zur Wirtschaftsentwicklung

Ausarbeitung u. Abschluss der Absichtserklärungen:
KVA-RMB (Nord Bgld.- Nordteil)-RC: 1
SVKIK-RMB (Nord Bgld.- Südteil)-RMB (Mattersburg): 1
KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Mittel Bgld.): 1
ZMVA-RMB (Süd Bgld.)-REO -JOLA: 1

1 A projektben meghatározott célok

A.T1.2 REGIONET bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportok létrehozása és stratégiai együttműködéseinek kiépítése

A 13 térségi vállalkozói kezdeményezés a közvetlen határtérségekben (lásd. mellékelt „A.T1.2” térkép) 4 bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportot alakít, amelyek közös hálózatfejlesztési tanulmányutak, workshopok során közös stratégiákat alkotnak (a térségi gazd.fejl. stratégiák szinergiára alapozva), majd a stratégiai AT-HU együttműködések feltételeiről keretmegállapodásokat kötnek, és közös nemzetközi tanulmányutat valósítanak meg hálózatépítési bevált gyakorlatok megismerése céljából.

D.T1.2.1 REGIONET kétoldalú konzorciumok létrehozása a gazdasági fejlődés érdekében

Együttműködési szándéknyilatkozatok kidolgozása és megkötése:
KVA-RMB (Észak Bgld. északi része)-RC: 1
SVKIK-RMB (Észak Bgld. déli része)-RMB (Mattersburg): 1
KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Közép Bgld.): 1
ZMVA-RMB (Dél Bgld.)-REO-JOLA: 1

D.T1.2.2 Gemeinsame bilaterale Wirtschaftsentwicklungsstrategie

Anhand der Abhaltung von gem. Studienreisen, Workshops zur Netzwerkbildung:

KVA-RMB (Nord Bgld.- Nordteil)-RC: 1

SVKIK-RMB (Nord Bgld.- Südteil)-RMB (Mattersburg): 1

KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Mittel Bgld.): 1

ZMVA-RMB (Süd Bgld.)-REO -JOLA: 1

D.T1.2.3 Bilaterale Kooperationsrahmenvereinbarung für Wirtschaftsentwicklung

Ausarb. u. Abschluss der bilateralen Vereinbarungen, die die Kooperationsfelder festlegen:

KVA-RMB (Nord Bgld.- Nordteil)-RC: 1

SVKIK-RMB (Nord Bgld.- Südteil)-RMB (Mattersburg): 1

KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Mittel Bgld.): 1

ZMVA-RMB (Süd Bgld.)-REO -JOLA: 1

D.T1.2.2 Közös kétoldalú gazdaságfejlesztési stratégia

Közös hálózatfejlesztési tanulmányutak, workshopok megtartásával:

KVA-RMB (Észak Bgld. északi része)-RC: 1

SVKIK-RMB (Észak Bgld. déli része)-RMB (Mattersburg): 1

KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Közép Bgld.): 1

ZMVA-RMB (Dél Bgld.)-REO-JOLA: 1

D.T1.2.3 Bilaterális gazdaságfejlesztési együttműködési keretmegállapodás

Kooperációs területeket rögzítő, bilaterális megállapodások kidolgozása és megkötése:

KVA-RMB (Észak Bgld. északi része)-RC: 1

SVKIK-RMB (Észak Bgld. déli része)-RMB (Mattersburg): 1

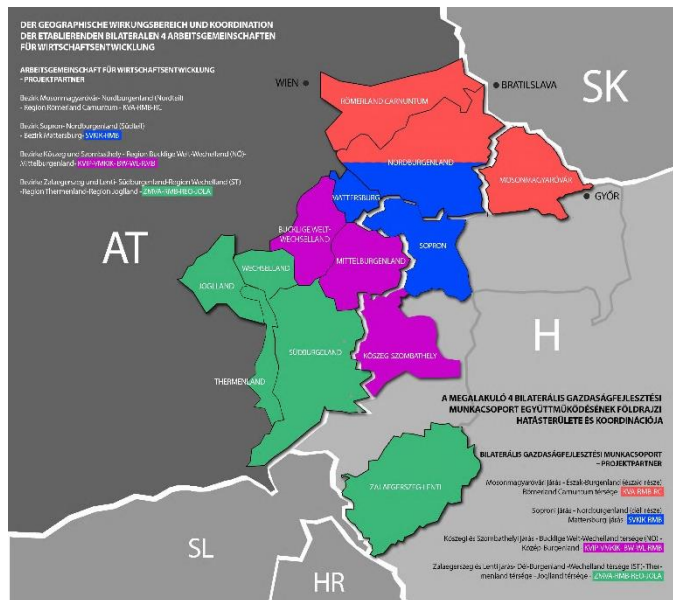
KVIP+VMKIK-BW-WL-RMB (Közép Bgld.): 1

ZMVA-RMB (Dél Bgld.)-REO-JOLA: 1

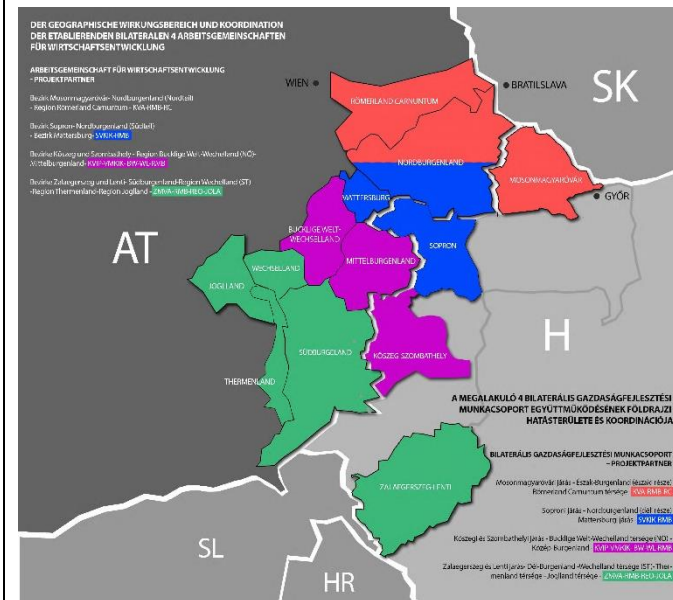
2 Vorgaben durch das gemeinsam entwickelte Rahmensystem

Bilaterale Netzwerkentwicklung entlang 4 Wirtschaftssachsen

2. A közösen kidolgozott keretrendszer specifikációi

Bilaterális szinten történő hálózatfejlesztés összesen 4 gazdasági tengely mentén

Etablierung von REGIONET bilateralen Arbeitsgemeinschaften für Wirtschaftsentwicklung (entlang der 4 Wirtschaftsachsen). Die Etablierung und die Funktionsweise werden in einer Absichtserklärung festgelegt, mit folgendem fachlichen Mindestinhalt:

- Grunddaten, Vertreter und Kontakt der Mitglieder der an der Kooperation teilnehmenden regionalen Unternehmensinitiativen
- Hauptkoordinator der Arbeitsgemeinschaft als Leiter der Netzwerkkooperation

Festlegung der strategischen Kooperation der Arbeitsgemeinschaften – aufgrund der Ergebnisse von Netzwerkentwicklungworkshops und Studienreisen

fachliche Mindestinhalte der Netzwerkentwicklungworkshops

- Teilnehmer sind hauptsächlich die Mitglieder der bilateralen Arbeitsgemeinschaften für Wirtschaftsentwicklung
- Vorstellung der Gastgeberregion ((Wirtschafts)-Überblick, Makrokennzahlen der Region, wichtigste/stärkste Branchen, Hauptergebnisse der regionalen Entwicklungsstrategie, Schwerpunkte der grenzüberschreitenden Wirtschaftsentwicklung)
- Die Ergebnisse des Workshops und die weitere Vorgangsweise werden in einem kurzen Protokoll zusammengefasst. Eine

REGIONET bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportok megalakítása (a 4 gazdasági tengely mentén). Megalakulása, működésének formája szándéknyilatkozat formájában kerül rögzítésre, amelynek minimum szakmai tartalma:

- Az együttműködésben résztvevő térségi vállalkozói kezdeményezések alapadatai (szereplők, képviselő, elérhetőség, stb).
- Munkacsoport fő koordinátorszervezete, mint a hálózati együttműködés átfogó irányítója

Munkacsoportok stratégiai együttműködésének meghatározása – hálózatfejlesztési workshopok és tanulmányutak eredményei alapján (workshop, hálózatfejlesztési tanulmányút).

Hálózatfejlesztési workshop minimum szakmai tartalom:

- Résztvevői elsősorban a bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportok tagjai.
- A workshopnak helyet adó térség prezentációs bemutatása (gazdasági és egyéb kitekintés, térség makro számai, a gazdaság húzóágazatai, térségi gazdaságfejlesztési stratégia fő eredményei, határon átnyúló gazdaságfejlesztési súlypontok).
- A workshop eredményeit, valamint a következő lépéseket egy rövid jegyzőkönyvben rögzítik. A workshop professzionális

professionelle Moderation des Workshops ist für eine effektive Netzwerkarbeit zwischen den Mitgliedern und die Einhaltung der Beiträge und Verantwortlichkeiten unabdingbar. Der Zeitpunkt des nächsten Workshops/des nächsten Netzwerkentwicklungstreffens wird am Ende der Sitzung festgelegt.

fachliche Mindestinhalte der Studienreisen zur Netzwerkentwicklung

- Teilnehmer sind hauptsächlich die Mitglieder der bilateralen Arbeitsgemeinschaften für Wirtschaftsentwicklung
- Vorstellung der Zielregion der Studienreise (aus Sicht der Wirtschaftsentwicklung)
- Betriebsbesuche bei ausgewählten Unternehmen, die sich der bilateralen Arbeitsgemeinschaft für Wirtschaftsentwicklung angeschlossen haben (aufgeschlossene Unternehmer, die bereit sind anderen Unternehmern der Region einen Einblick in ihre Betriebe zu gewähren)
- Die Ergebnisse der Studienreise und die weitere Vorgangsweise werden in einem kurzen Protokoll zusammengefasst.

Erarbeitung einer gemeinsamen bilateralen Wirtschaftsentwicklungsstrategie (parallel zur Festlegung der strategischen Kooperationen), mit folgendem fachlichen

moderálása elengedhetlen ahhoz, hogy építő jelleggel dolgozzanak hálózat tárgjai, a vállalt tevékenységek és felelősségi körök pedig be legyenek tartva. A következő workshop/hálózatfejlesztési összejevetel időpontját a munkacsoport gyűlés végén állapítják meg.

A hálózatfejlesztési tanulmányút minimum szakmai tartalma:

- Résztevői főként a bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportok tagjai.
- A tanulmányút céltérségének bemutatása (gazdaságfejlesztési szempontból).
- Vállalatlátogatás a bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportokhoz csatlakozott egy-egy kiválasztott vállalkozónál (olyan nyitott vállalkozók, akik hajlandóak a régió más vállalkozói számára üzemükbe bepillantást engedni).
- A tanulmányút eredményeit, valamint a következő lépéseket egy rövid jegyzőkönyvben rögzítik.

Közös bilaterális gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása (a stratégiai együttműködések meghatározásával párhuzamosan), minimum tartalmi és szakmai tartalom:

Mindestinhalt:

- gemeinsame zweisprachige Strategie, ca. 15-20 Seiten (4 Strategien entlang der 4 Wirtschaftsachsen; unter Berücksichtigung der 13 regionalen Wirtschaftsentwicklungsstrategien).
- Zusammenfassung der Inhalte der regionalen Wirtschaftsentwicklungsstrategien (3-5 Seiten)
- Erfassung der gemeinsamen Herausforderungen, Erhebung der zu entwickelnden Bereiche, (3-5 Seiten)
- Ausarbeitung eines Vorschlags zur grenzüberschreitenden Strategieentwicklung auf Basis der Erhebung (3-5 Seiten)

Rahmenvereinbarungen der REGIONET bilateralen Arbeitsgemeinschaften für Wirtschaftsentwicklung, mit folgendem fachlichen Mindestinhalt:

- Teilnehmer der Arbeitsgemeinschaft
- Form und Häufigkeit des Kontakts (mindestens einmal im Jahr ein gemeinsames Abstimmungstreffen)
- Angabe von Ansprechpersonen
- Festlegung der Tagesordnung, Organisation (Ort, Zeit etc.) – Organisation-Durchführung in einem rotierenden System
- Frage der Rechtsnachfolge im Falle einer Änderung der Organisation

- Közös kétnyelvű stratégia, kb. 15-20 oldalas, (4 db készül a 4 gazdasági tengely mentén; a 13 térségi szintű gazdaságfejlesztési stratégia figyelembevételével).
- Térségi gazdaságfejlesztési stratégiákban foglaltak összegzése (3-5 oldal)
- Közös problémák, fejlesztendő területek feltárása (3-5 oldal)
- A feltárásra épülő határon átnyúló stratégiai fejlesztési javaslat kidolgozása (3-5 oldal)

A REGIONET bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportok együttműködési keretmegállapodásainak minimum szakmai tartalma:

- Munkacsoport résztvevői.
- Kapcsolattartás módja, gyakorisága (minimum éves közös egyeztető találkozók).
- Kapcsolattartásért felelős személyek megnevezése.
- Napirend kialakítása, szervezés (helyszín, időpont, stb.) – szervezés-lebonyolítás rotációs rendszerben.
- Szervezeti átalakulás esetén jogutódlás kérdése.

- Nutzung der im Projekt (AP T2) gemeinsamen entwickelten Wirtschaftsentwicklungstools und –methoden im Zuge der täglichen Tätigkeit der die Arbeitsgemeinschaft bildenden Organisationen
  - (organisationelle und finanzielle) Verpflichtungen der für die Aufrechterhaltung und das Betreiben der Arbeitsgemeinschaft zuständigen Organisationen
  - Überprüfung und bedarfsbedingte Aktualisierung der gemeinsamen bilateralen Wirtschaftsentwicklungsstrategie
- A projekt keretében közösen kifejlesztett gazdaságfejlesztési eszközök, módszerek felhasználása (a T2 keretében kifejlesztettek), annak módszerei a munkacsoportot alkotó szervezetek mindennapos működése során.
  - A munkacsoport fenntartásáért, működtetéséért felelős szervezetek kötelezettségei (szervezeti, pénzügyi).
  - Közös bilaterális gazdaságfejlesztési stratégia felülvizsgálata, szükség szerinti aktualizálása.

1. Schwerpunkte der Wirtschaftsentwicklungs- strategien der an der Kooperation beteiligten Regionen

Ziel dieses Kapitels ist ein Überblick über die Schwerpunkte der Strategien der einzelnen Regionen, um darauf aufbauend Potentiale für eine grenzüberschreitende Zusammenarbeit zu identifizieren.

Die folgenden Zusammenfassungen fokussieren in erster Linie auf die regionalen inhaltlichen Schwerpunkte der Strategien. Strategien in Zusammenhang mit der gemeinsamen bilateralen Kooperation stehen im Zentrum des Kapitels III und werden an dieser Stelle nur am Rande dargestellt.

a. Wirtschaftsentwicklungsstrategie West Zala

Zielregion der regionalen Wirtschaftsentwicklungsstrategie West-Zala ist die westliche Region des Komitates Zala, der

1 Az együttműködésben részt vevő régiók gazdaság fejlesztési stratégiáinak prioritásai

E fejezet célja, hogy áttekintést adjon az egyes régiók (térségek) stratégiáinak prioritásairól a határokon átnyúló együttműködés lehetőségeinek meghatározása érdekében.

A következő összefoglalók elsősorban a stratégiák regionális tematikus prioritásaira összpontosítanak. A közös kétoldalú együttműködés keretében a stratégiák a III. Fejezet középpontjában állnak, és csak itt vannak marginalizálva.

a. Nyugat-Zala gazdaságfejlesztési stratégiája

A Nyugat-zalai Regionális Gazdaságfejlesztési Stratégia célterülete Zala megye nyugati térsége, a Lenti és a Zalaegerszeg

Kreis Lenti und der Kreis Zalaegerszeg.

Im Komitat Zala und in der Projektregion sind trotz der bisher realisierten Projekte die Netzwerke, die ihre Tätigkeiten selbst organisieren können, nicht entstanden. In den zwei betroffenen Kreisen gibt es kein touristisches Destinationmanagement, trotz der existierenden lokalen Märkte, Verkaufsmöglichkeiten sind die Kooperationen der Nahversorger, Anbieter etwaig, nicht organisiert, und in der betroffenen Region ist kein Wirtschaftsraum entstanden, der sich auf die Gegebenheiten und Möglichkeiten des Gebietes baut.

In der REGIONET Region im Komitat Zala arbeiten mehrere Wirtschaftsentwicklungsorganisationen (Stiftung für Unternehmensförderung des Komitates Zala, Handels- und Industriekammer Komitat Zala, etc), die mit internationalen Netzwerken kooperieren. Die Teilnahme an all diesen Organisationen ist für Unternehmen freiwillig.

Unternehmen und Regionen aus West Zala haben im Rahmen des Projektes REGIONET die folgenden Prioritäten und Maßnahmen für die Entwicklung der Wirtschaftsentwicklungsregion West-Zala (Kreis Zalaegerszeg und Lenti) festgelegt:

- Unterstützung des Aufbaus von Netzwerken in der Region West-Zala (Kreis Lenti und Kreis Zalaegerszeg), insbesondere in den lokalen Schlüsselbranchen, sowie in der Tourismuswirtschaft und der regionalen Produktentwicklung;
- Stärkung der grenzüberschreitenden Wirtschaftsbeziehungen der Region in Zusammenarbeit mit

járás.

Zala megyében és a projektterületen az eddig megvalósított projektek ellenére nem alakultak ki azok a hálózatok, amelyek képesek önmaguk tevékenységeit megszervezni. Az érintett 2 járásban nincs turisztikai desztináció menedzsment, a meglévő helyi piacok, értékesítési lehetőségek ellenére a helyi termelők, szolgáltatók együttműködései esetlegesek, nem szervezettek, és nem alakult ki az érintett régióban egységes, a terület adottságaira, lehetőségeire épülő gazdasági térség.

A zalai REGIONET térségben több gazdaságfejlesztési szervezet is működik (Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, országos érdekvédelmi és szakmai szervezetek zalai tagozatai), melyek részt vesznek a nagy nemzetközi hálózatok munkájában, de a kötelező kamarai regisztrációs díj befizetésén túl ezen szervezetek munkájába a bekapcsolódás önkéntes.

A Nyugat-zalai (Zalaegerszegi és lenti járások) térségi vállalkozói kezdeményezést alkotó vállalkozások és szervezetek az alábbi fő célkitűzéseket határozzák meg a REGIONET projekt keretében:

- A Nyugat-zalai (Lenti-Zalaegerszeg járások) Fejlesztési Térség hálózatosodásának elősegítése, különösen a helyi kulcságazatokban, valamint a turizmusgazdaságban és a helyi termékfejlesztésben;
- A Fejlesztési Térség határon átnyúló gazdasági kapcsolatainak erősítése a Dél-Burgenland, Wechselland, Hartbergerland, Joglland fejlesztésében érdekelt szereplőkkel

den Partnern in Süd-Burgenland, Wechselland, Hartbergerland, Joglland.

- Schaffung von Rahmenbedingungen für gegenseitige geschäftliche Kooperationen unter Berücksichtigung von Dienstleistungen der bestehenden Organisationen

Prioritäten der Wirtschaftsstrategie von West-Zala:

1. Priorität Unternehmensebene: Förderung von Unternehmen und Industriezweigen mit Wachstumspotenzial in der Region
2. Priorität Regionesebene: Netzwerkentwicklung auf territorialer Basis, Erweiterung der Kooperationsstufe in den Schwerpunktbranchen (Tourismus, lokale Produktentwicklung)
3. Priorität bilaterale Ebene: Steigerung der Kooperation der Wirtschaft in der bilateralen Region vor allem in den Branchen Lebensmittelindustrie, Nahversorgung und Tourismuswirtschaft

együttműködésben.

- Kölcsönös üzleti együttműködés kereteinek meghatározása, a már működő szakmai szervezetek szolgáltatásainak integrálásával, támogató rendezvények népszerűsítése a régióban.

A Nyugat-zalai Gazdasági Stratégia prioritásai:

1. prioritás: A növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások és iparágak fejlődésének előmozdítása a térségben – egyéni szint
2. prioritás: Területi alapú hálózatfejlesztés, az együttműködési szint növelése a kiemelt ágazatokban (turizmus, helyi termékfejlesztés) – nyugat-zalai térség szintje
3. prioritás: Általános gazdaságfejlesztési együttműködés fokozása a bilaterális térségben, ágazati fejlesztés az élelmiszeripar és helyi ellátás, illetve a turizmusgazdaság a REGIONET Vállalkozói Kezdeményezés partnertérségeiben – közös, AT-HU szint.

b. Südburgenland

Die Wirtschaftsentwicklungsstrategie für die Region Südburgenland umfasst die Bezirke Oberwart, Güssing und Jennersdorf. Es zeigt sich, dass über 90% aller Unternehmen „Kleinstbetriebe“ sind (keine bis 9 unselbständig Beschäftigte). Das Südburgenland hat starke Einkaufs- und Dienstleistungsverflechtungen mit Ungarn. Laut Kaufkraftstudie Burgenland – Ungarn fließt ungarische Kaufkraft im Ausmaß von 120 Mio. Euro ins Burgenland und 16 Mio. Euro vom Burgenland nach Ungarn.

Gemeinsam mit Unternehmen und Wirtschaftsorganisationen wurde eine Wirtschaftsentwicklungsstrategie für das Südburgenland erarbeitet. Diese Wirtschaftsentwicklungsstrategie baut auf 3 Schwerpunkten auf, die im folgenden dargestellt werden.

i. Strategischer Schwerpunkt 1: „Unternehmen und Branchen mit Wachstumspotenzial in der Region fördern“

Unterstützung von Wachstumsbranchen („Potenzialsektoren“) mit hoher regionaler Bedeutung (auch investiv)

- Neue Arbeitsplätze in den Bereichen erneuerbare Energie, Energieeffizienz, Energieberatung („Green Jobs“) durch Unterstützung von Qualifizierung und Beschäftigung.
- Entwicklung eines breiten Nahversorgungsbegriffs inklusive Gesundheit und Pflege, v.a. für ältere Menschen, und Beachtung des wirtschaftlichen Beitrags von Versorgungsleistungen (Arbeitsplätze und Wertschöpfung in den Bereichen Dienstleistungen, Gesundheit, Betreuung etc.).

b. Dél-Burgenland

A dél-burgenlandi régió gazdasági fejlesztési stratégiája Oberwart, Güssing és Jennersdorf községeit foglalja magában. A régióban az összes vállalat több mint 90% -a mikro-vállalkozás (max. 9 alkalmazottal). Dél-Burgenlandnak erős beszerzési és szolgáltatási kapcsolatai alakultak ki Magyarországgal. A Burgenland - Magyarország beszerzési teljesítmény-tanulmány szerint 120 millió eurós magyar vásárlóerő jelentkezik Burgenlandban, és 16 millió euró Burgenlandból Magyarországra kerül.

A dél-burgenlandi gazdaságfejlesztési stratégiát a vállalatokkal és az üzleti szervezetekkel közösen dolgozták ki. Ez a gazdasági fejlesztési stratégia három fő fókuszon alapul, amelyeket az alábbiakban ismertetünk.

1. prioritás: A régióban növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások és iparágak támogatása

A magas regionális jelentőségű növekedési ágazatok (potenciális ágazatok) támogatása

- Új munkahelyek kialakítása a megújuló energiákban, az energiahatékonyságban, és a zöld tanácsadásban a készségek és a munkahelyek támogatásával.
- A helyi élelmiszerértékesítés széles körű koncepciójának kidolgozása, beleértve az egészségügyet és az ellátást az idősek számára, a gondozási szolgáltatások gazdasági hozzájárulásának fokozása (munkahelyek hozzáadott értéke a szolgáltatások, az egészségügy, az ellátás stb. területén).

Förderung von Wissensaufbereitung und Innovation, wobei hier bewusst auch niederschwellige Innovation bzw. ein breiter Innovationsbegriff für alle Branchen angesprochen ist:

- Erhöhung des Innovationsbewusstseins, Einbindung der Kreativwirtschaft
- Unterstützung von Unternehmensgründungen im Bereich Innovation, Service, Beratung, Kreativwirtschaft

Weiterentwicklung von Land- und Forstwirtschaft

- Regionalentwicklung und Tourismus
- Produktion und Vermarktung hochwertiger landwirtschaftlicher Produkte
- Landwirtschaft als aktiven Akteur in der Wertschöpfungskette festigen

Weiterentwicklung der Tourismuswirtschaft

- Unterstützung in den Bereichen Innovation, Entwicklung neuer Produkte und neuer Angebote, Vernetzung zwischen Betrieben und mit den Bereichen Kultur, Natur und Landwirtschaft
- Kulturinfrastruktur und attraktive Freizeiteinrichtungen
- Berücksichtigung der Themen Umwelt und Naturschutz in der touristischen Angebotsgestaltung und Vermarktung
- Ausbau grenzüberschreitender Aktivitäten

ii. Strategischer Schwerpunkt 2: „Regional differenzierte Standortentwicklung unterstützen“

A tudásfeldolgozás és az innováció előmozdítása minden ágazatban, az innováció széles körű fogalmának alkalmazása, ahol az innováció alacsony küszöbértékű:

- Az innováció tudatosságának növelése, a kreatív iparágak bevonása.
- Az induló vállalkozások támogatása az innováció, a szolgáltatás, a tanácsadás, a kreatív iparágak területén.

A mezőgazdaság és az erdészet továbbfejlesztése

- Regionális fejlesztés és turizmus.
- Kiváló minőségű mezőgazdasági termékek előállítása és forgalmazása.
- A mezőgazdaságot az értéklánc aktív szereplőjeként konszolidálja.

A turizmusgazdaság továbbfejlesztése

- Támogatás az innovációban, új termékek és ajánlatok fejlesztése, a vállalkozások közötti hálózatépítés és a kultúra, a természet és a mezőgazdaság területén.
- Kulturális infrastruktúra és vonzó szabadidős létesítmények.
- A környezet és a természetvédelem témáinak bekapcsolása az idegenforgalmi kínálat tervezésébe és forgalmazásába.
- Határon átnyúló tevékenységek fejlesztése.

2. prioritás: A regionálisan differenciált helyfejlesztés támogatása

Stärkung und Ausbau von Wirtschaftszonen

- Entwicklung neuer Wirtschaftsstandorte auf Basis von Gemeindekooperationen

Förderung regionaler Wirtschaftskreisläufe

- regionale Versorgung mit Gütern und Dienstleistungen
- Nahrungsmittelproduktion und Landwirtschaft – Kultur – Soziales
- Weiterentwicklung traditioneller Wirtschaftszweige

Berücksichtigung von Umfeldmaßnahmen für Beschäftigung (und Ausbildung)

- Erhöhung der Beschäftigtenquote
- (ganztägige) Kinderbetreuung, soziale Dienstleistungen und gutes Mobilitätsangebot im öffentlichen Verkehr

iii. Strategischer Schwerpunkt 3: „Kooperation und regionale Zusammenarbeit“

Kleinregionale Zusammenarbeit und Gemeindekooperationen

- Förderung gemeinsamer Aktivitäten auf kleinräumiger Ebene

Weiterentwicklung grenzüberschreitender und interregionaler Kooperation

- Weiterarbeit an Vernetzungsaktivitäten mit den Nachbarländern
- Bildung strategischer Allianzen zu verschiedensten Themen

A gazdasági övezetek megerősítése és bővítése

- Községi együttműködésen alapuló új üzleti helyszínek fejlesztése.

A regionális gazdasági ciklusok előmozdítása

- Az áruk és szolgáltatások regionális kínálata
- Élelmiszertermelés és mezőgazdaság - Kultúra – Társadalom.
- A hagyományos gazdasági ágazatok továbbfejlesztése.

Környezetvédelmi intézkedések figyelembe vétele a foglalkoztatásban (és képzésben)

- A foglalkoztatási ráta növekedése.
- (egész napos) gyermekgondozás, szociális szolgáltatások és jó közlekedés a tömegközlekedésben.

3. prioritás: Együttműködés és regionális együttműködés

Kisméretű együttműködés és közösségi együttműködés

- A közös tevékenységek kis léptékű előmozdítása.

A határokon átnyúló és régiók közötti együttműködés továbbfejlesztése

- A szomszédos országokkal folytatott hálózati tevékenységekkel kapcsolatos további munka.
- Stratégiai szövetségek kialakítása különböző témákban.

c. Hartbergerland

Das Hartbergerland umfasst die Städte und Gemeinden im Kernraum des Bezirkes Hartberg und zeichnet sich durch eine sehr vielfältige Wirtschaftsstruktur mit landwirtschaftlichen Betrieben, Einzelhandel, Tourismus und Industriebetrieben aus.

Im Rahmen von Regionet Competitive wurden die folgenden strategischen Schwerpunkte definiert.

i. Land- und Forstwirtschaft

- Verbesserung der Strukturen zur Verarbeitung und Vermarktung regionaler landwirtschaftlicher Erzeugnisse
- Sicherung landwirtschaftlicher Betriebe durch Erwerbskombinationen
- Sicherung des Bestandes von Streuobstbäumen als besondere kulturlandschaftliche und landwirtschaftliche Ressource

ii. Tourismus

- Etablierung einer Modellregion für partizipativen und nachhaltigen Tourismus (CREATIVE TOURISM)
- Intensivieren der Zusammenarbeit zwischen touristischen Leitbetrieben und kreativwirtschaftlichen DienstleisterInnen

iii. Wirtschaft, Gewerbe, KMU

- Ausbau von Gläsernen Betrieben im KMU-Bereich:
- Stärkung der Innovationskraft regionaler Betriebe:
- Förderung der Kooperationsbereitschaft von EPU und KMU

c. Hartbergerland

Hartbergerland magában foglalja a Hartberg kerület központi részén lévő városokat és közösségeket. A térséget a kereskedelmi, az idegenforgalmi és az ipari vállalatok nagyon sokrétű gazdasági szerkezete jellemzi.

A Regionet Competitive keretén belül a következő stratégiai prioritásokat határozták meg.

i. Mezőgazdaság és erdészet

- A regionális mezőgazdasági termékek feldolgozására és forgalmazására szolgáló struktúrák fejlesztése.
- A mezőgazdasági vállalkozások értékesítéseinek biztosítása felvásárlási hálózatok révén.
- A gyümölcsösök különleges kulturális táji és mezőgazdasági erőforrásának biztosítása.

ii. Idegenforgalom

- A részvételi és fenntartható turizmus modellterületének létrehozása (CREATIVE TOURISM)
- Az utazásszervezők és a kreatív szolgáltatók közötti együttműködés erősítése.

iii. Gazdaság, kereskedelem, kkv-k

- Üveggyártó vállalkozások bővítése a kkv-szektorban.
- A regionális vállalatok innovációs szintjének erősítése.
- Az Egyéni vállalkozók és a kkv-k közötti együttműködés előmozdítása.

d. Wechselland

Das Wechselland umfasst die Gemeinden im Osten des Bezirkes Hartberg an der Grenze zu Niederösterreich und Burgenland. Das Wechselland ist vor allem von landwirtschaftlichen Betrieben, Gastronomie und Handwerksbetrieben geprägt. Vertreter/innen dieser Sektoren haben im Rahmen von REGIONET Competitive gemeinsam die folgende Strategie entwickelt:

i. Schwerpunkt I: Diversifizierung in der Landwirtschaft

- attraktive weitere Standbeine rund um die Land- und Forstwirtschaft aufzeigen
- Menschen dabei unterstützen, diese Angebote auch in ihren Betrieben umzusetzen.
- Initiativen Richtung Tourismus (UaB) forcieren
- Möglichkeiten für Green Care ausloten

ii. Schwerpunkt II: Ausbau der Wertschöpfungsketten

- Ausbau der Wertschöpfungsketten
- horizontale und vertikale Kooperationen in der Wertschöpfungskette
- touristische Potenziale der Thermen nutzen
- Verbindung zwischen LandwirtIn und KonsumentIn stärken
- Modelle der solidarischen Landwirtschaft zu implementieren.
- Kooperation zwischen Wissenschaft/Forschung und den PraktikerInnen der Lebensmittelerzeugung.

d. Wechselland

Wechselland Alsó-Ausztria és Burgenland határán fekvő Hartberg kerület keleti részén fekvő településeket fedi le. A Wechsellandot elsősorban a mezőgazdasági vállalkozások, a gasztronómia és a kézműves vállalkozások jellemzik. Ezen ágazatok képviselői közösen dolgozták ki a következő stratégiát a REGIONET Competitive projekt keretében.

I. prioritás: A mezőgazdaság diverzifikációja

- Vonzó kiegészítő pilléreket mutat a mezőgazdaság és az erdészet területén.
- A diverzifikációs tevékenységek integrálása a régió mezőgazdasági vállalkozásainál tanácsadással.
- A turizmusra irányuló kezdeményezések (UaB).
- A zöld gondozás lehetőségeinek fejlesztése.

II. Prioritás: Az értékesítési láncok bővítése

- Az értékesítési áncok bővítése.
- Horizontális és vertikális együttműködés az értékesítési láncban.
- A termálfürdők turisztikai potenciáljának kihasználása.
- A mezőgazdasági termelők és a fogyasztók közötti kapcsolat erősítése.
- A szolidaritási modellek megvalósítása.
- A tudomány / kutatás és az élelmiszertermelő szakemberek közötti együttműködés.

iii. Schwerpunkt III: Vernetzung und Profilierung von Wirtschaft und Gewerbe.

- Kooperation in ländlichen Gemeinden aufgrund der tendenziell klein strukturierten lokalen Wirtschaft
- Durch Synergieeffekte und Ressourcenpooling zu einer positiven wirtschaftlichen Entwicklung beitragen
- neue Betriebe finden, die sich in die Netzwerke einklinken.
- Kooperationen zur Weiterbildung (Bildungsverbände) als strategische Ansatzpunkte

iv. Schwerpunkt 4: Aktivierung der regionalen Potenziale für neue touristische Angebote.

- neue Angebote, um im touristischen Wettbewerb zu bestehen.
- Chancen bestehen vor allem im Natur- und Kulturtourismus
- Tourismus im Wechselgebiet wieder neu stärken
- thematischer Schwerpunkt liegt in der Geschichte und dem Kulturellen Erbe der Region
- Angebot im Bereich Gesundheit, Bewegung und Sport weiterentwickeln.
- Gästebindung und Internationalisierung durch Kompetenzentwicklung.

e. Joglland

Schließlich nimmt auch das Joglland an der bilateralen Kooperation der Wirtschaftsachse Süd im Rahmen von Regionet Competitive teil. Das Joglland umfasst alle Gemeinden im Norden der Oststeiermark. In Zusammenarbeit mit regionalen Unternehmen,

III. prioritás: Hálózatépítés, és üzleti és ipari profilalkotás

- A vidéki közösségekben való együttműködés a viszonylag kis helyi gazdaság miatt.
- Hozzájárulás a pozitív gazdasági fejlődéshez a szinergia és az erőforrások összegyűjtése révén.
- Olyan új vállalkozások fejlesztése, amelyek kapcsolódnak a hálózatokhoz.
- Együttműködés a továbbképzésben (oktatási szövetségek), mint stratégiai kiindulási pont.

4. prioritás: Új turisztikai ajánlatok regionális potenciáljának aktiválása.

- Versenyképes új idegenforgalmi ajánlatok kialakítása.
- A természeti és a kulturális turizmus területén vannak elsősorban lehetőségek.
- A turizmus erősítése az ajánlatok megújításával.
- A tematikus hangsúly a régió történelmére és kulturális örökségére irányul.
- Egészség-, aktív és sportturizmus ajánlatainak fejlesztése.
- A vevői lojalitás (vendégművészet) kialakítása, és a nemzetközivé válás a kompetenciafejlesztés révén.

e. Joglland

Joglland részt vesz a Déli Gazdaságfejlesztési kétoldalú Együttműködésében a Regionet Competitive keretében. Joglland Kelet-Stájerország északi részén található összes önkormányzatot lefedi.

Wirtschaftsorganisationen und Gemeinden wurden Schwerpunkte für die regionale Strategie erarbeitet.

i. Schwerpunkt 1: Vom Handwerk zum Engineering

- Vernetzung der Handwerksbetriebe und Produktionsbetriebe der Region
- Stärkung von Kompetenz- und Innovationsentwicklung
- Stärkung der Planungs- und Engineeringkompetenzen in diesen Unternehmen
- Gezielte Qualifizierung in Betrieben

ii. Schwerpunkt 2: Kooperationen & Fusionen in Wirtschaft & Landwirtschaft

- Förderung der Bereitschaft der Unternehmer zu kooperieren
- Ausbau des Joglland Gutscheins und der TANNO Gruppe
- Zusammenarbeit zwischen Tourismus (Gastronomie und Hotellerie), Freizeitbetriebe, Handels- und Dienstleistungsbetriebe fördern
- übergreifende und gemeinschaftliche Angebote schnüren und vermarkten

iii. Schwerpunkt 3: Tourismus und Freizeit

- Stärkung des Profils als ideales Naherholungsgebiet für Menschen aus der Region, angrenzenden Regionen und aus den Ballungszentren (Graz, Wien)
- Positionierung der Region mit Hilfe von bekannten

A regionális stratégia prioritásait a helyi vállalatokkal, üzleti szervezetekkel és önkormányzatokkal együttműködve fejlesztették ki.

1. prioritás: A kézművestől a mérnöki tevékenységig

- A kézműves vállalkozások és a termelővállalatok hálózatépítése a régióban.
- A kompetenciák és az innováció fejlesztésének erősítése.
- A tervezési és mérnöki ismereteket erősítése ezekben a vállalatokban
- Célzott vállalati (vállalkozási) képzések.

2. prioritás: Együttműködések és összefonódások a vállalkozásokban és a mezőgazdaságban

- A vállalkozók hajlandóságának ösztönzése az együttműködésre.
- A Joglland utalvány és a TANNO faipari csoport bővítése.
- Az idegenforgalom (gasztronómia és szállodaipar), a szabadidős vállalkozások, a kereskedelmi és szolgáltatási vállalatok közötti együttműködés előmozdítása.
- Átfogó és együttműködő ajánlatok létrehozása és forgalmazása.

3. prioritás: Turizmus és szabadidő

- A térség megerősítése a szomszédos régiók és települések lakóinak ideális szabadidős területelént (Graz, Bécs).
- A régió ismertségének erősítése piacvezető cégek segítségével

Leitbetrieben (Dorfhof Fasching, Bratlalm, Augustiner Chorherrenstift Voralpe, Feistritzalpbahn, Kräfte reich St. Jakob, Felber Schokoladenmanufaktur)

- Bessere touristische Positionierung der Region auf Basis von unberührten Naturräumen, Wäldern, unterschiedlichen Landschaftselementen und großer Artenvielfalt
- thematische Ausrichtung auf Gesundheit und Bewegung, Kultur und Kulinarik
- Entwicklung neuer Angebote
- Ausbau von E-Marketing und Digitalisierung
- Instandhaltung und verstärkte Nutzung von Wanderwegen, Loipen und Schiliften
- einheitliches und stimmiges Imagebild für eine klare Positionierung

(Dorfhof Fasching, Bratlalm, Voralpe Ágoston-rendi kolostor, Feistritzalpbahn, Szent Jakob terület, Felber csokoládé gyár)

- A régió jobb turisztikai pozícionálása az érintetlen természeti területek, erdők, különböző tájélemek és nagy biodiverzitás alapján
- Tematikus hangsúly az egészségen, a fizikai aktivitáson, a kultúrán és a gasztronómián.
- Új ajánlatok kidolgozása.
- Az e-marketing és a digitalizálás bővítése.
- A túrautak, sípályák és sífelvonók karbantartása, és fokozott használata.
- Egységes és koherens kép a világos pozícionálás érdekében.

f. Gemeinsame demografische und wirtschaftliche Herausforderungen

Im vorhergehenden Kapitel wurden die inhaltlichen Schwerpunkte der regionalen Strategien analysiert und zusammengefasst. Diese gemeinsamen Schwerpunkte bilden eine wesentliche Basis für die Identifikation von Kooperationspotentialen und die Entwicklung einer gemeinsamen Strategie im nächsten Kapitel.

Ziel des gegenständlichen Kapitels ist es, die Regionen auf Basis von „Hard Facts“ miteinander zu vergleichen und dadurch ein besseres Verständnis von Unterschieden und Gemeinsamkeiten der Regionen beiderseits der Grenze zu erhalten.

Dank des gemeinsamen Statistischen Zentralamtes der Europäischen Union (EUROSTAT) ist es mittlerweile möglich, Regionen europaweit miteinander zu vergleichen, da die Daten nach gemeinsamen Kriterien erfasst und ausgewertet werden.

Im folgenden werden auf Basis der derzeit in EUROSTAT verfügbaren Datensätze die an der Zusammenarbeit teilnehmenden Regionen miteinander verglichen.

Für Wechselland, Joglland und Hartbergerland gibt es keine gesonderten Daten, sondern nur die Daten der übergeordneten Region Oststeiermark. Wir haben keine unabhängigen Daten für die Regionen Lenti und Zalaegerszeg (Nuts IV), daher haben wir auf den Daten des Komitat Zala (NUTS III.) aufgebaut. Unterschiede zwischen den beiden Regionen sind angegeben.

Um die Daten besser interpretieren zu können, wurden auch Daten von weiteren Regionen, Bundesländern, Komitaten und Ländern ergänzt.

f. Közös demográfiai és gazdasági kihívások

Az előző fejezetben elemeztük és összefoglaltuk a regionális stratégiák fő tartalmát. Ezek a közös fókuszok az együttműködési potenciál azonosításának és egy közös stratégia kialakításának alapját képezik a jelen fejezetben.

A fejezet célja a régiók statisztikai adatok alapján történő összehasonlítása annak érdekében, hogy jobban megértsük a határok két oldalán lévő régiók különbségeit és hasonlóságait. Az Európai Unió Közös Statisztikai Hivatalának (EUROSTAT) köszönhetően most már lehetőség van az európai régiók összehasonlítására, mivel az adatokat közös kritériumok alapján gyűjtik és értékelik.

Az alábbiakban az EUROSTAT-ban jelenleg rendelkezésre álló adatkészletek alapján összehasonlítjuk az együttműködésben részt vevő régiókat (NUTS III).

Wechselland, Joglland és Hartbergerland esetében nincsenek külön adatok, csak az Oststeiermark régió adatai állnak rendelkezésre. A lenti és zalaegerszegi régióra (Nuts IV) sem rendelkezünk önálló adatokkal, ezért Zala megye (NUTS III.) adataira építettünk. A két régióra vonatkozó eltéréseket jelezzük. Az adatok jobb értelmezése érdekében más régiók, szövetségi államok, megyék és országok adatait is figyelembe vettük.

a. Bevölkerung

Ein Blick auf die Bevölkerungszahlen zeigt, dass sowohl die beiden Länder Österreich und Ungarn als auch die NUTS III Regionen Zala und Oststeiermark ähnlich groß sind. Das ist eine gute Basis für jede Form der Kooperation.

a. Néesség

A népességszámok áttekintése azt mutatja, hogy Ausztria és Magyarország, valamint a Zala és az Oststeiermark NUTS III. régió lakosság száma közel hasonló. Ez jó alap az együttműködés bármely formájához.

Bevölkerung 2016	/ Lakónépesség 2016
Ungarn / Magyarország	9 814 000
Győr-Moson-Sopron	456 300
Vas	253 400
Zala	273 900
Österreich / Ausztria	8 739 800
Burgenland (AT)	291 700
Südburgenland	97 700
Steiermark	1 235 600
Graz	432 100
Oststeiermark	266 400

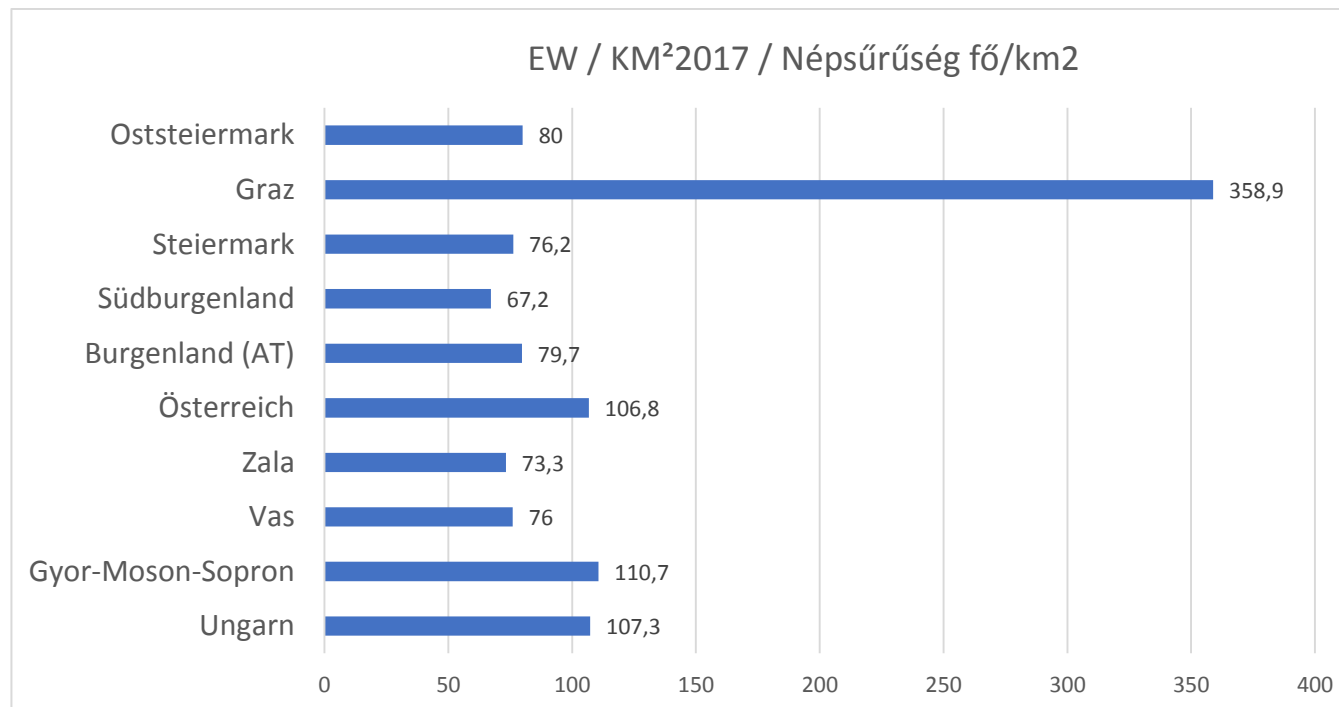

b. Bevölkeringdichte

Hinsichtlich der Bevölkerungsdichte zeigt sich ein ähnliches Bild. Die Länder Österreich und Ungarn weisen mit 106 Einwohner pro km² bzw. 107 Einwohner pro km² praktisch eine fast idente Bevölkerungsdichte auf. Die Oststeiermark hat eine Bevölkerungsdichte von 80 EW/km², das Südburgenland 67 und der Komitat Zala 73.

b. Népsűrűség

A népsűrűség tekintetében hasonló a helyzet. A népsűrűség 106 fő/km² Ausztriában, 107 fő/km² Magyarországon, így a két ország népsűrűsége gyakorlatilag azonos. Kelet-Stájerország népsűrűsége 80 fő/km², Dél-Burgenlandé 67 fő/km², Zala megyéé 73 fő/km².

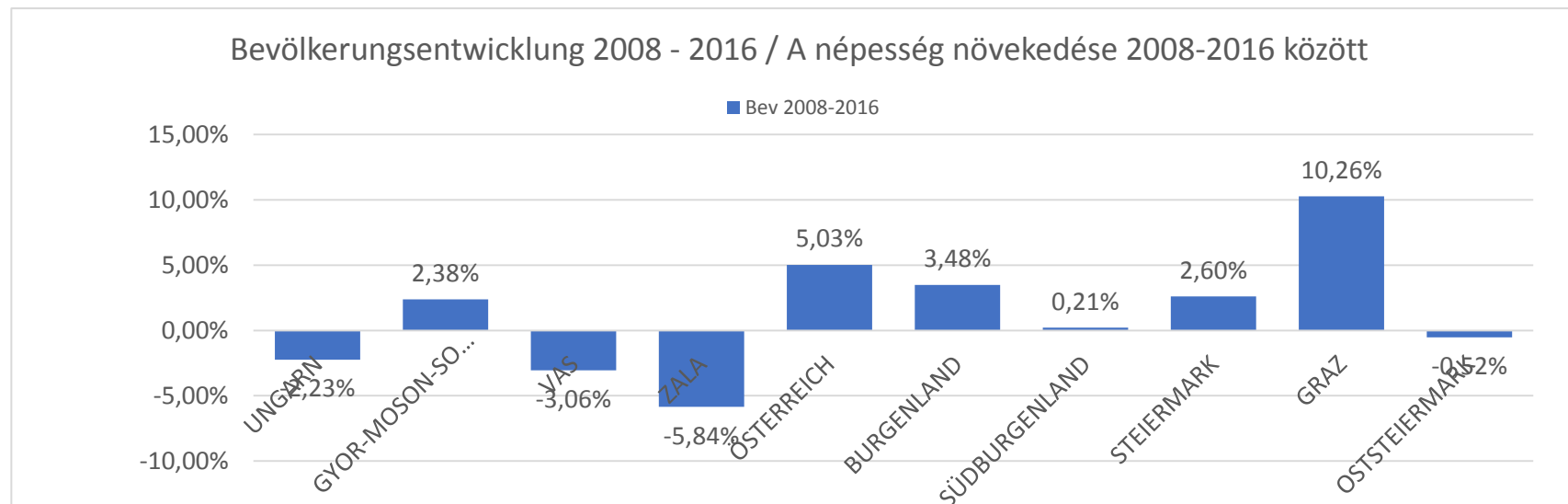
c. Bevölkerungsentwicklung

Erste massive Unterschiede zeigen sich bei der Bevölkerungsentwicklung. Während die Bevölkerung Österreichs in den letzten 8 Jahren um 5% gestiegen ist, ist die Bevölkerung Ungarns um 2% gesunken. Im Grenzraum zwischen Österreich und Ungarn zeigt sich jedoch ein differenzierteres Bild. Die Bevölkerung im Komitat Zala ist um rund 6% geschrumpft, die Bevölkerung in Győr-Moson-Sopron dagegen um 2% gewachsen. Auf der österreichischen Seite zeigt sich, dass die Oststeiermark ebenfalls 1% der Bevölkerung verloren hat, das Südburgenland ist gleich geblieben und das Nordburgenland gewachsen. Während sich die Regionen im Dreiländereck Österreich-Ungarn-Slowakei sehr positiv entwickeln, ist die Entwicklung im Dreiländereck Österreich-Ungarn-Slowenien leicht bis stark rückläufig.

c. Népességnövekedés

Az első lényeges különbségek a népességnövekedésben láthatók. Míg Ausztria lakossága az elmúlt 8 évben 5% -kal nőtt, Magyarország népessége 2% -kal csökkent. Az osztrák és magyar határmenti térségben azonban differenciáltabb kép alakul ki. Zala megyében a népesség mintegy 6%-kal csökkent, míg a Győr-Moson-Sopron lakossága 2% -kal nőtt. Osztrák oldalon a kelet-stájerország a lakosság 1%-át elvesztette, a burgenlandi déli régió nem változott, Észak-Burgenland népessége nőtt.

Míg az osztrák-magyar-szlovák határ menti térség régióinak népessége nőtt, addig az osztrák-magyar-szlovén háromoldalú régió környezetének népessége enyhén, vagy jelentősen csökkent.

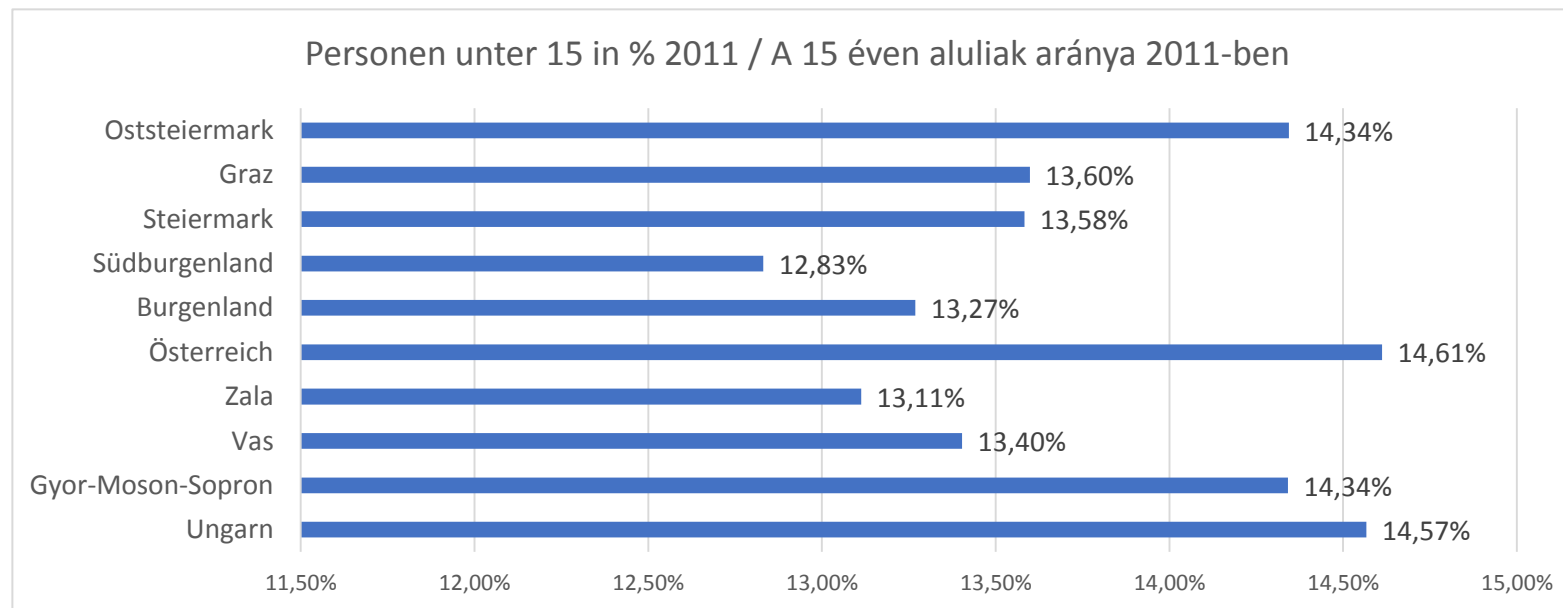

d. Alter der Bevölkerung

Die Entwicklungsdynamik spiegelt sich auch im Anteil der jungen Bevölkerung wider. Vor allem im Südburgenland und in Zala ist der Anteil der Bevölkerung unter 15 Jahren mit 12,8% bzw. 13,1% bereits sehr gering. Dieser geringe Anteil ist ein starkes Indiz dafür, dass die Bevölkerung in diesen Regionen auch in Zukunft weiter schrumpfen wird.

d. A népesség korosztályi összetétele

A fejlődés dinamikája a fiatalok arányában is tükröződik. Különösen Dél-Burgenlandban és Zalában a 15 év alatti népesség aránya már nagyon alacsony (12,8% és 13,1%), és az elmúlt időszakban tovább csökkent. Ez az aracsony erősen jelzi, hogy ezekben a régiókban a népesség a jövőben is csökken.

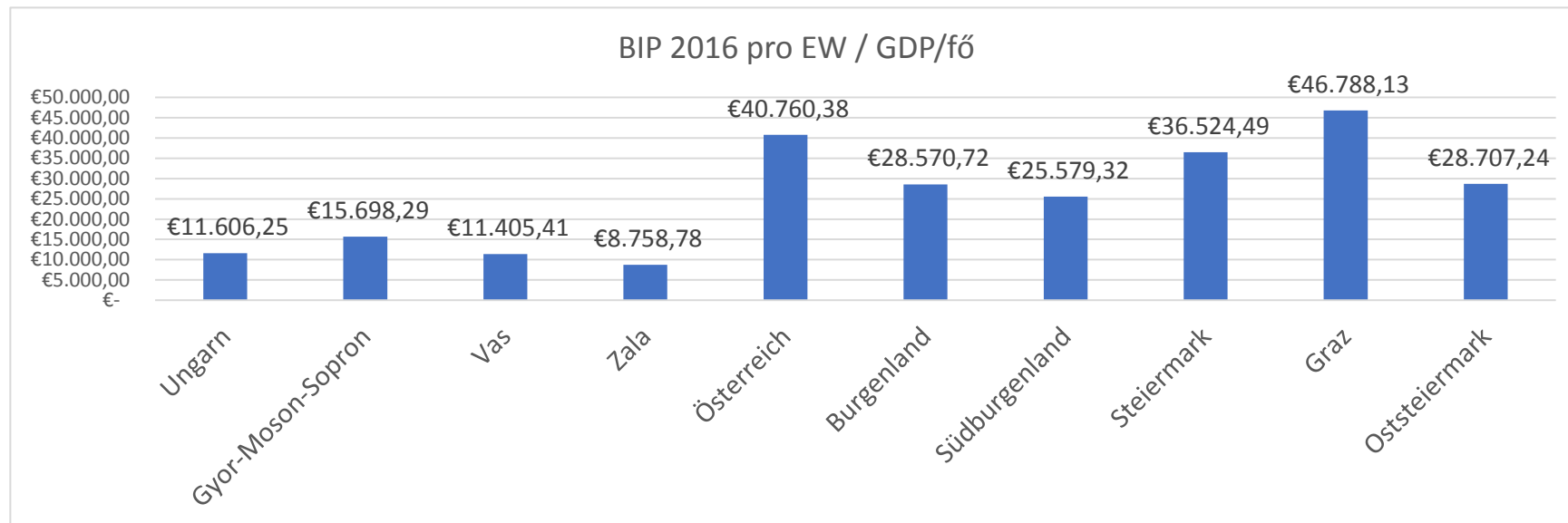

e. Wirtschaftskraft der Region

Das Bruttoinlandsprodukt gibt Auskunft darüber, welchen Wert die Güter und Dienstleistungen insgesamt haben, die in einer Region hergestellt werden. Um diese Zahl besser miteinander vergleichen zu können, wurde das Bruttoinlandsprodukt pro Einwohner errechnet. Dabei zeigt sich, dass das BIP pro EW in Österreich dreieinhalbmal so hoch ist wie in Ungarn. Im Südburgenland ist die Wirtschaftskraft dreimal so hoch wie in Zala. Die Wirtschaftskraft in der Oststeiermark ist sogar noch etwas höher als in Zala, liegt aber wiederum weit unter der Wirtschaftskraft des Großraum Graz.

e. A régió gazdasági ereje

A bruttó hazai termék tájékoztatást nyújt a régióban termelt áruk és szolgáltatások értékéről. Annak érdekében, hogy ezt a számot jobban össze lehessen hasonlítani, kiszámítottuk az egy főre jutó bruttó hazai terméket. Ennek alapján Ausztriában az egy főre jutó GDP 3 és félszer magasabb, mint Magyarországon. Dél-Burgenlandban a gazdaság jövedelemtermelő képessége háromszor olyan magas, mint Zala megyében. A kelet-stájerországi és a burgenlandi GDP még ennél is magasabb, de ez is jóval elmarad Graz gazdasági erejétől.

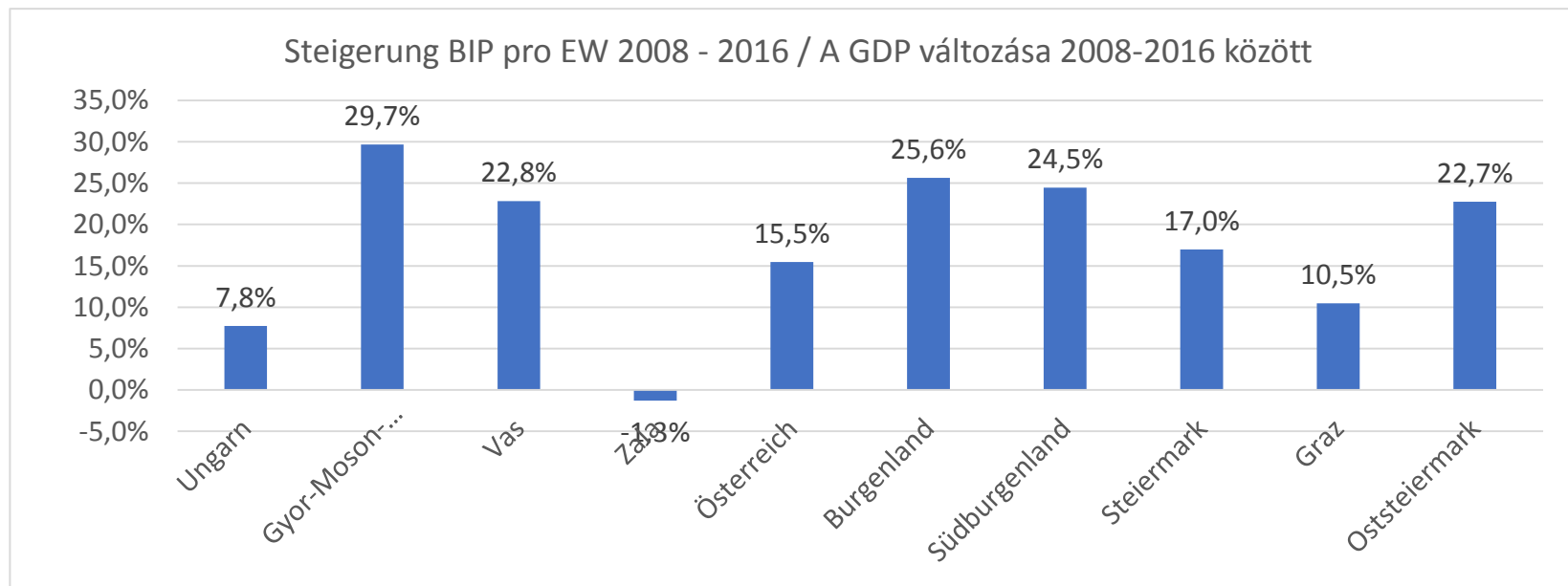

f. Entwicklung der Wirtschaftskraft

Die Entwicklung der Wirtschaftskraft gibt Auskunft darüber, ob die Wertschöpfung in den Unternehmen der Region gestiegen oder gesunken ist. Das Ergebnis ist äußerst interessant. Während das BIP je Einwohner fast in der gesamten Grenzregion überdurchschnittlich gestiegen ist, ist es in der Region Zala gesunken. Würde man die Zahlen um die Inflation bereinigen, wäre der Rückgang noch um vieles größer. Das deutet auf einen massiven Verlust von Arbeitsplätzen in der Region Zala in diesem Zeitraum hin.

f. A GDP változása

Az egy főre jutó GDP változása tájékoztatást nyújt arról, hogy a hozzáadott érték növekedett-e vagy csökkent a régióban működő vállalatoknál. Az eredmény nagyon érdekes. Míg az egy főre jutó GDP szinte az egész határ menti régióban átlag fölött emelkedett, addig Zala megyében csökkent. Ha az inflációs mutatókat kiigazították volna, a csökkenés sokkal nagyobb lenne, ami azt jelzi, hogy a Zala régióban ez idő alatt jelentősen csökkent a munkahelyek jövedelemtermelő képessége.

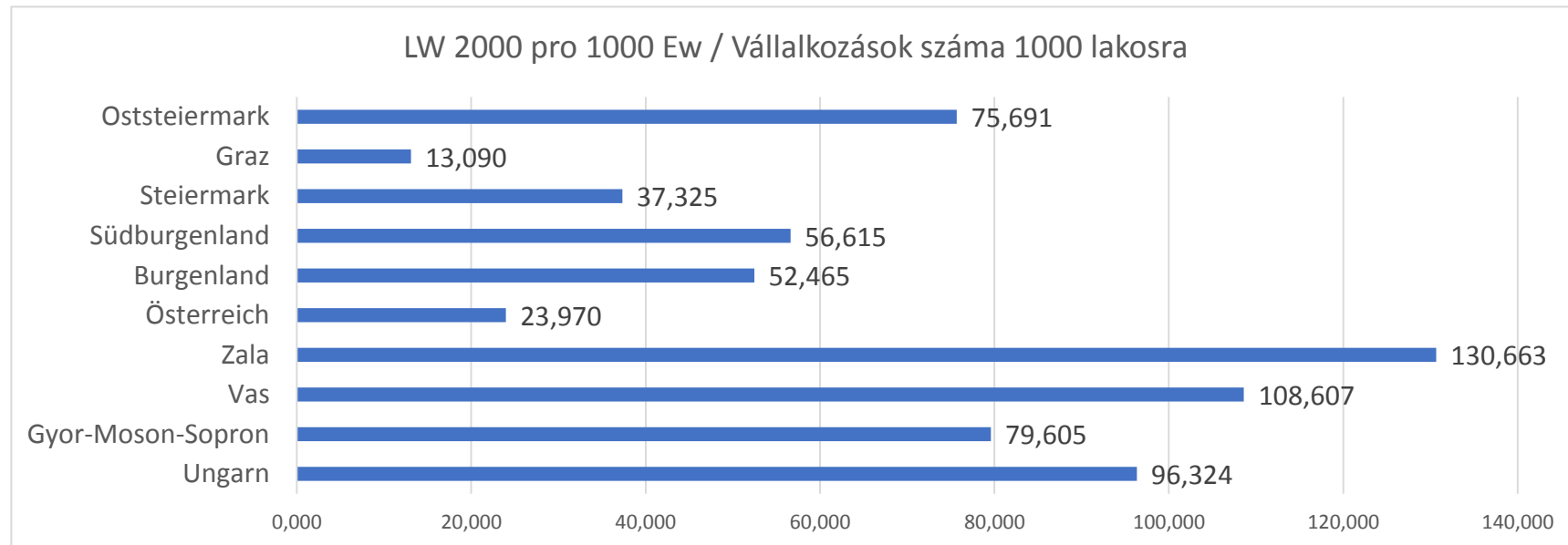

g. Landwirtschaftlichen Betriebe pro 1000 Einwohner

Die Statistik über die Anzahl der landwirtschaftlichen Betriebe umfasst nicht nur Haupterwerbsbetriebe, sondern alle landwirtschaftlichen Betriebe. Es ist ein Indikator für die agrarische Prägung der Region. Die Analyse zeigt, dass die an dieser Kooperation beteiligten Regionen durchwegs eine höhere Anzahl an Landwirtschaftsbetrieben haben als der Landesschnitt und dass die Landwirtschaft im Wirtschaftsleben einen wichtigen Stellenwert einnimmt. Der Vergleich zwischen Österreich und Ungarn zeigt, dass es in Ungarn wesentlich mehr landwirtschaftliche Betriebe gibt und dort die Bedeutung dieses Wirtschaftszweiges größer als in Österreich ist.

g. 1000 lakosra jutó vállalkozások száma

A vállalkozások számáról szóló statisztikák nemcsak a fő gazdasági ágazatokban, hanem minden gazdasági ágazat adatait tartalmazzák. Ez részben a régió agrár jellegének mutatója. Az elemzés azt mutatja, hogy az együttműködésbe bevont régiókban magasabb a vállalkozások száma, mint az országos átlag, és hogy a mezőgazdaság fontos szerepet játszik a gazdasági életben. Ausztria és Magyarország közötti összehasonlítás azt mutatja, hogy Magyarországon jóval több vállalkozás van, mint Ausztriában.

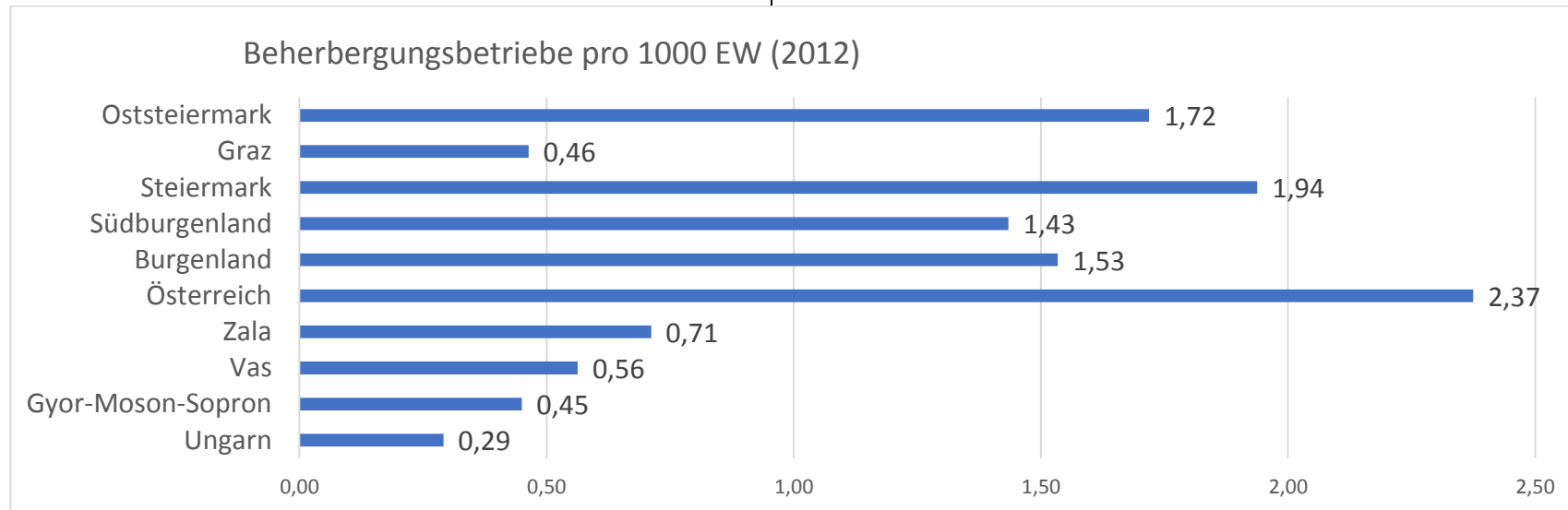
h. Beherbergungsbetriebe

Die Anzahl der Beherbergungsbetriebe je 1000 Einwohner zeigt die Tourismusintensität einer Region an. Generell zeigt sich, dass der Tourismus in Österreich sehr wichtig ist, in Ungarn im Vergleich dazu nur eine untergeordnete Bedeutung hat. Hinsichtlich der Grenzregionen ist das Bild jedoch differenzierter. Während in Österreich die Grenzregion eine geringere Tourismusintensität wie der Landesschnitt aufweist, ist es in Ungarn genau umgekehrt. Das wichtigste touristische Gebiet von Zala liegt in der Balaton-Region, der Tourismus in Lenti ist noch in Entwicklung. Tourismus ist also in beiden Regionen ein wichtiger, aber kein dominierender Wirtschaftsfaktor. Auf der österreichischen Seite ist er ausgeprägter als auf der ungarischen Seite der Grenze.

h. Idegenforgalmi szálláshelyek

Az idegenforgalmi szálláshelyek száma 1000 lakosra vetítve jelzik egy régió turisztikai intenzitását. Általánosságban elmondható, hogy Ausztriában nagyon fontos az idegenforgalom szerepe, míg Magyarországon ennek kis jelentősége van a nemzetgazdaságon belül. A határ régiók tekintetében azonban a kép sokkal differenciáltabb. Míg Ausztriában a határ menti térség alacsonyabb turisztikai intenzitással rendelkezik, mint az országos átlag, Magyarországon éppen ellenkezője igaz. Zala kiemelt idegenforgalmi övezete a Balaton Régióban található, a fejlesztési térségben csak Lentiben jelentős az idegenforgalom.

A turizmus tehát fontos, de nem domináns gazdasági tényező mindkét régióban. Az osztrák oldalon sokkal hangsúlyosabb, mint a határ magyar oldalán.

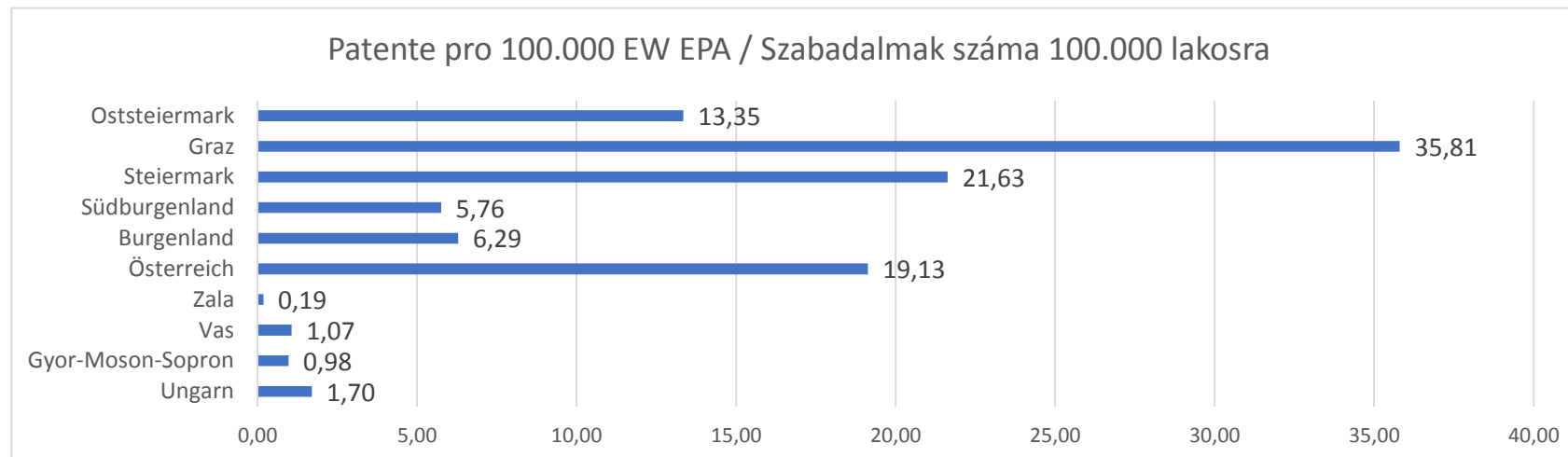

i. Patentanmeldungen

Die Zahl der Patentanmeldungen pro 100.000 Einwohner ist ein wichtiger Indikator für die Innovationskraft und Wettbewerbsfähigkeit der Wirtschaft. Hier zeigt sich, dass österreichische Unternehmen mit 19 Anmeldungen pro 100.000 Einwohner im Jahr 2012 wesentlich mehr Patente angemeldet haben als ungarische Unternehmen mit 1,7 Patenten. Die Oststeiermark liegt mit 13 Patenten etwas unter dem Österreichschnitt, das Südburgenland mit 5,7 Patenten stark unter dem Österreichschnitt. Unternehmen aus Zala melden mit 0,19 Patente pro 100.000 Einwohner fast fast nie Patente an. Entweder gibt es in Zala keine Unternehmen und Einrichtungen, die im Bereich Forschung und Entwicklung tätig sind oder alle Ergebnisse werden von Eigentümern außerhalb der Region angemeldet.

i. Szabadalmi bejelentések

A 100 000 lakosra jutó szabadalmi bejelentések száma a gazdasági innováció és versenyképesség fontos mutatója. Az osztrák cégek, 100 ezer lakosra jutó 19 szabadalmat jelentettek be 2012-ben jelentősen többet, mint a 1,7 szabadalommal rendelkező magyar vállalatok. Kelet-Stájerország, 13 szabadalommal kismértékben az osztrák átlag alatt van, az 5,7 szabadalommal rendelkező burgenlandi déli rész jóval az osztrák átlag alatt van. A zalai vállalatok szinte nem is regisztráltak szabadalmakat 100 000 lakosra 0,19 szabadalom jutott. Zalában rendkívül kevés a K + F vállalat és intézmény, illetve az itteni eredményeket a tulajdonosok a megyén kívül regisztrálják.

g. Gemeinsame Grenzüberschreitende Strategie

Aus den Analysen der regionalen Wirtschaftsstrategien, aus der Auswertung der Daten und aus den bisherigen Erfahrungen und Erkenntnissen des Projektes Regionet Competitive ergeben sich zahlreiche Kooperationspotentiale und Kooperationsstrategien.

Die Zusammenarbeit wird in Zukunft vor allem auf die folgenden Schwerpunkte konzentriert werden:

- Erfahrungsaustausch und Wissenstransfer
- Entwicklung und Vermarktung von touristischen Angeboten
- Förderung der Kooperation von KMU

Diese 3 Bereiche werden im Folgenden näher dargestellt und begründet werden.

g. Közös határon átnyúló stratégia

A regionális gazdasági stratégiák elemzéséből, az adatok értékeléséből és a Regionet Competitive projekt korábbi tapasztalataiból és eredményeiből számos együttműködési potenciál körvonalazódik, és közös együttműködési stratégiát eredményez.

Az együttműködés a jövőben elsősorban a következő témákra koncentrál:

- tapasztalatcsere és tudásátadás.
- Turisztikai ajánlatok fejlesztése és forgalmazása.
- A KKV-k együttműködésének előmozdítása.

E három területet az alábbiakban részletesebben mutatjuk be és indokoljuk.

a. Erfahrungsaustausch und Wissenstransfer

Die Regionen Joglland, Wechselland, Hartbergerland, Südburgenland und West-Zala weisen viele Gemeinsamkeiten auf. Es handelt sich um stark agrarisch geprägte, strukturschwache Regionen mit vergleichsweise geringer Wirtschaftskraft. Die Wirtschaft basiert vor allem auf Landwirtschaft, Handwerk und etwas Tourismus. Es gibt wenig innovative und technologieorientierte Unternehmen. Der Anteil an Akademikern an den Arbeitskräften ist gering, Forschung und Entwicklung ist kaum vorhanden. Zahlreiche Kultur- und Bildungsangebote sind nur in den großen Ballungszentren außerhalb der Region verfügbar. Viele junge Menschen verlassen deshalb die Region, die Bevölkerung stagniert oder sinkt trotz steigender Lebenserwartung.

Um diese Herausforderungen zu meistern, sind neue Initiativen und Ideen erforderlich. Diese kann man allein oder gemeinsam mit anderen Regionen entwickeln. Erfahrungsgemäß ist es effizienter, mit anderen Regionen zu kooperieren. An der Grenze zwischen Österreich und Ungarn gibt es ein erhebliches Potential an guten Ideen, die bereits entwickelt oder verwirklicht wurden. Durch die grenzüberschreitende Zusammenarbeit kann Wissen und Ideen zum Nutzen aller ausgetauscht und umgesetzt werden.

Wissenstransfer und Erfahrungsaustausch soll sich dabei vor allem auf folgende Bereiche konzentrieren:

i. Neue Konzepte zur erfolgreichen Bewältigung des Strukturwandels im ländlichen Raum von der Agrar- zur Wissensgesellschaft

Bisher hat sich die Mehrheit der Landwirte darauf konzentriert, einfache Produkte zu produzieren und an Großabnehmer zu verkaufen. Das wird in Zukunft zu wenig sein. Es ist erforderlich,

a. Tapasztalatszere és tudásátadás

A Joglland, Wechselland, Hartbergerland, Südburgenland és Nyugat-Zala régiói sok hasonlóságot mutatnak. Ezek erősen agrár, strukturálisan gyenge régiók, viszonylag kevés gazdasági potenciállal. A gazdaság elsősorban a mezőgazdaságra, a kézművességre és a turizmusra épül. Kevés innovatív és technológia-orientált cég van. Az oktatók aránya alacsony a munkaerőpiacon, a kutatás és fejlesztés szűkös.

Számos kulturális és oktatási ajánlat csak a régió kívüli nagyvárosi területeken érhető el. Sok fiatal elhagyja a régiót, a lakosság a várható élettartam növekedése ellenére stagnál vagy csökken.

E kihívások kezelése új kezdeményezéseket és ötleteket igényel. Ezeket egyedül vagy más régiókkal együtt lehet fejleszteni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy hatékonyabb együttműködni más régiókkal. Ausztria és Magyarország határán jelentős potenciál van jó ötletekre, amelyeket már kifejlesztettek vagy valósítottak meg. A határokon átnyúló együttműködés révén a tudás és az elképzelések mindenki javára cserélhetők és megvalósíthatók.

A tudásátadásnak és a tapasztalatszerésnek a következő területekre kell összpontosítania:

i. Új elképzelések a vidéki területek strukturális változásainak sikeres kezelésére az agrár-tudásalapú társadalom felé

Eddig a gazdálkodók többsége az egyszerű termékelőállításra és a nagykereskedelmi értékesítésre összpontosított. Ez a jövőben nem lesz elég. Szükséges az új termékek fejlesztése, a hozzáadott

neue Produkte zu entwickeln, die Wertschöpfung zu erhöhen und neue Formen des Marketings und Vertriebs zu entwickeln. Dazu braucht es verstärkt grenzüberschreitenden Wissenstransfer und gemeinsamen Kompetenzaufbau.

ii. Neue Konzepte zur Modernisierung der Unternehmen

Es ist erforderlich, die Wirtschaftsstruktur in ländlichen Regionen massiv zu modernisieren. Es braucht moderne technologieorientierte Unternehmen mit Aktivitäten in Forschung und Entwicklung und neue Unternehmen im Bereich der Kreativwirtschaft. Damit das gelingen kann, müssen neue Wege beschritten werden. Aktiver grenzüberschreitender Erfahrungsaustausch und Wissenstransfer kann neue Lösungsansätze hervorbringen.

iii. Neue Konzepte zur Attraktivierung des Wirtschaftsstandortes

Ländliche Regionen stehen in Konkurrenz mit den großen Ballungsräumen um die Erhaltung und Ansiedlung von Betrieben. Die Errichtung zukunftsorientierter Gewerbegebiete und die Verbesserung der Rahmenbedingungen sind hier von großer Bedeutung.

iv. Neue Konzepte zur Sicherung der Attraktivität als Wohnregion

Alle an der Wirtschaftsachse beteiligten Regionen sind von Abwanderung betroffen. Um diese Entwicklung zu stoppen, braucht es neue Ideen und Ansätze. Durch gegenseitigen Erfahrungsaustausch und gemeinsame Entwicklung können neue Ideen erarbeitet und in den einzelnen Regionen pilothaft umgesetzt werden. Nur so kann sichergestellt werden, dass es auch in Zukunft ausreichend Fachkräfte für die Unternehmen in diesen Regionen geben wird.

érték növelése és a marketing és értékesítés új formáinak fejlesztése. Ehhez több, határokon átnyúló tudástransferre és közös kompetenciaépítésre van szükség.

ii. Új javaslatok a vállalatok modernizálására

Szükséges a vidéki térségek gazdasági szerkezetének jelentős mértékű korszerűsítése. Szükség van korszerű, technológiaorientált vállalatokra, amelyek kutatási és fejlesztési tevékenységet folytatnak, és új cégekre a kreatív iparágak területén. Ahhoz, hogy ez sikeres legyen, új megoldásokat kell kialakítani. Az aktív határokon átnyúló tapasztalatcsere és a tudás átadása új megoldásokhoz vezethet.

iii. Új elképzelések az üzleti helyszín vonzására

A vidéki régiók versenyeznek a nagyvárosi területekkel a vállalkozások megtartása és bevonása érdekében. A jövőorientált üzleti parkok létrehozása és a keretfeltételek javítása itt nagy jelentőséggel bír.

iv. Új fogalmak a lakossági régió vonzerejének biztosítására

A gazdasági tengelyben részt vevő valamennyi régiót a kivándorlás sújtja. E kedvezőtlen folyamat megállításához új ötletek és megközelítések szükségesek. A kölcsönös tapasztalatcsere és a közös fejlesztés révén új ötleteket lehet kialakítani és megvalósítani az egyes régiókban. Csak így lehet biztosítani, hogy a jövőben is elegendő szakember álljon rendelkezésükre ezekben a régiókban működő vállalatok számára.

b. Entwicklung und Vermarktung von gemeinsamen touristischen Angeboten

In allen am Projekt beteiligten Regionen spielt der Tourismus eine wichtige Rolle. Allerdings sind viele touristische Angebote in diesen Regionen veraltet und dringend erneuerungsbedürftig. Es ist erforderlich, attraktive neue Angebote zu entwickeln und zu vermarkten. Dabei können sich die beteiligten Regionen aktiv unterstützen. Im Folgenden werden jene Schwerpunkte genannt, in denen verstärkt kooperiert werden soll.

v. Thermen und Schi Kombiangebot

In der Oststeiermark gibt es zahlreiche kleine Schigebiete, die von vielen oststeirischen und ungarischen Gästen im Winter genutzt werden. Gleichzeitig gibt es in Ungarn interessante Thermen und Badeangebote, die für Gäste aus Österreich und Ungarn von Interesse sind. Ein vergünstigtes Kombiangebot mit Schi- und Thermenurlaub könnte diese beiden Kompetenzen kombinieren und für gemeinsame Aufmerksamkeit sorgen. Für die Entwicklung dieses gemeinsamen Angebots werden Kooperationsvereinbarungen zwischen österreichischen und ungarischen Unternehmen (Lenti Spa & Hotels, Aquacity Zalaegerszeg, Skigebiet Joglland) unterzeichnet.

vi. Schlösserstraße

Die Region an der Grenze zwischen Österreich und Ungarn weist eine jahrhundertealte gemeinsame Geschichte auf, deren Ergebnisse unter anderem viele hochwertige Kulturdenkmäler in Form von Kirchen, Burgen, Schlössern und Städten sind. Es bietet sich an, dieses historische Erbe in Zukunft in Kooperation mit der Schlösserstraße gemeinsam zu vermarkten. Mögliche ungarische Burgen in der südlichen Wirtschaftsregion: Körmend, Egervár, Keszthely.

b. A közös turisztikai ajánlatok fejlesztése és forgalmazása

A turizmus fontos szerepet játszik a projektben részt vevő valamennyi régióban. Azonban ezekben a régiókban számos idegenforgalmi kínálat elavult és megújulásra szorul. Szükséges vonzó, új ajánlatok fejlesztése és értékesítése. A részt vevő régiók aktívan támogathatják egymást. A következőkben megemlítjük azokat a prioritásokat, amelyekben intenzívebb együttműködést akarunk tenni.

v. Termál és sí kombinált ajánlat

Kelet-Stájerországban számos kis síterület található, amelyet sok kelet-stájer és magyar vendég használ télen. Ugyanakkor érdekes gyógyfürdők és fürdőajánlatok vannak Magyarországon, amelyek számos osztrák és magyar vendéget vonzanak. A kedvezményes kombinált ajánlat a sí- és termálfürdővel kombinálhatja, ezzel a két kínálatra közös figyelmet szentelhet. E közös kínálat fejlesztésére kötnék együttműködési megállapodásokat az osztrák és magyar oldalon lévő vállalkozások (Lenti Gyógyfürdő és Szállodák, Zalaegerszegi Aquacity, Joglland Sírégió).

vi. Kastélyok útja

Az Ausztria és Magyarország határán fekvő régió egy évszázados története van, melynek eredményei sok, magas színvonalú kulturális műemléket foglalnak magukban templomok, várak, paloták és városok formájában. Jó ötlet, hogy a jövőben közösen értékesítsük ezt a történelmi örökséget a Kastélyok Útjával együttműködve. Potenciálisan bevonható magyar várak és kastélyok a Déli Gazdaságfejlesztési Térségben: Körmend, Egervár, Keszthely.

vii. Grenzüberschreitende Radangebote

Radfahren wird im Tourismus immer wichtiger. Das hat auch mit der Entwicklung des E-Bikes zu tun. Die Grenzregion zwischen Österreich und Ungarn eignet sich in besonderer Weise für Rennradangebote und Tourenradangebote und soll als gemeinsame Radregion entwickelt werden.

viii. Naturtourismus

Auf beiden Seiten der Grenze gibt es wertvolle Naturparks, die noch enormes Potential für touristische Erschließung und Wertschöpfung bieten. Gemeinsam könnte man hier neue Angebote für Naturtourismus entwickeln und erarbeiten.

ix. Regionale Produkte

Für ländliche Regionen ist eine enge Zusammenarbeit von Tourismus und lokalen Produzenten besonders wichtig. Gemeinsame grenzüberschreitende Initiativen sollen diese Synergien weiter stärken.

vii. Határokon átnyúló kerékpáros ajánlatok

A kerékpározás egyre fontosabbá válik a turizmusban, amely részben az e-bike fejlesztésével kapcsolatos. Ausztria és Magyarország közötti határvidék különösen alkalmas a kerékpáros hálózatok összekapcsolására, túrakerékpáros ajánlatok fejlesztésére, ezért a régiót közös kerékpáros térségként kell fejleszteni.

viii. Természeti turizmus

A határ mindkét oldalán értékes természeti parkok, natúrparkok, tájvédelmi körzetek találhatóak, amelyek még mindig hatalmas lehetőséget kínálnak az idegenforgalom fejlesztésére és értékteremtésre. Együttesen új kínálatokat tudtak fejleszteni és kínálni a természeti turizmus számára.

ix. Regionális termékek

A vidéki területeken különösen fontos a turizmus és a helyi termelők közötti szoros együttműködés. A közös határokon átnyúló kezdeményezéseknek tovább kell erősíteniük ezeket a szinergiákat.

c. Förderung der wirtschaftlichen Kooperation

In der wirtschaftlichen Zusammenarbeit ist Nähe nach wie vor ein wichtiger Faktor. Gerade an der Grenze zwischen Österreich und Ungarn gibt es viele Kooperationspotentiale zwischen Betrieben, die bisher mangels gegenseitiger Kenntnis noch nicht genutzt wurden. Gerade in den Projekten Regionet aktiv und Regionet competitive konnten bereits viele Kooperationen zwischen KMU aus Österreich und Ungarn angebahnt werden. Es gibt aber noch ein großes Potential an weiteren Kooperationsmöglichkeiten, dass nur gehoben werden wird, wenn die Kooperation weiter fortgesetzt wird. Dazu sollen vor allem die folgenden Schwerpunkte dienen.

x. Laufender Kontakt und Erfahrungsaustausch zum Thema Netzwerken

Durch die Projekte Regionet aktiv, Regionet competitive und weitere Initiativen konnten mittlerweile erfolgreich Unternehmensnetzwerke und Unternehmensinitiativen auf beiden Seiten der Grenze aufgebaut und miteinander verknüpft werden. Diese Netzwerke werden aber nur den erfolgreich weiterbestehen, wenn auch in Zukunft gemeinsam neue Ideen entwickelt und umgesetzt werden. Dazu braucht es einen regelmäßigen Kontakt und die laufende Entwicklung neuer Ideen und Projekte.

xi. Fortsetzung der Geschäftskontaktemessen

Die Geschäftskontaktemessen haben sich sehr erfolgreich als neues Instrument bewährt, um Unternehmen branchenübergreifend miteinander zu verknüpfen und Kontakte zu initiieren. Das besondere an diesen Messen besteht darin, dass es regionale und grenzüberschreitende Beziehungen gleichzeitig fördern kann. Diese Geschäftskontaktemessen sollen weitergeführt und weiterentwickelt werden.

c. A gazdasági együttműködés előmozdítása

A közelség továbbra is fontos tényező a gazdasági együttműködésben. Az osztrák és magyar határtérségben sok olyan együttműködési potenciál van, amelyek a kölcsönös ismeretek hiánya miatt még nem kerültek felhasználásra. A „Regionet aktiv” és a „Regionet” Competitive projektekben már számos kezdeményezés történt az osztrák és a magyar kkv-k között, de még számos együttműködési lehetőségek adott, amelyeket csak az együttműködés folytatása során lehet feltárni. A következő prioritásoknak mindenekelőtt ezt a célt kell szolgálniuk.

x. Folyamatos kapcsolatfelvétel és tapasztalatcsere a hálózatokkal kapcsolatban

A Regionet aktiv, Regionet Competitive és egyéb kezdeményezések, a vállalati hálózatok és az üzleti kezdeményezések a határ mindkét oldalán sikeresen kialakultak és összekapcsolódtak. Ezek a hálózatok azonban akkor lesznek továbbra is sikeresek, ha új ötleteket dolgoznak ki és hajtanak végre közösen a jövőben. Ehhez rendszeres kapcsolattartásra, új ötletek és projektek folyamatos fejlesztésére van szükség.

xi. Az üzleti kapcsolati vásárok folytatása

Az üzleti kapcsolattartó vásárok nagyon sikeresnek bizonyultak, mint egy új eszköz, amely összeköti a vállalatokat az iparágak között és kapcsolatokat kezdeményez. E vásárok különlegessége, hogy egyidejűleg elősegítheti a regionális és határokon átnyúló kapcsolatokat. Ezeket az üzleti kapcsolati vásárokat folytatni kell és tovább kell fejleszteni.

xii. Grenzüberschreitende Start Up Initiative

Die Modernisierung und der Strukturwandel in ländlichen Regionen kann nur mit Hilfe von Unternehmensgründungen in zukunftsorientierten Branchen bewerkstelligt werden. Leider hat sich die Start Up Szene in den letzten Jahrzehnten vorwiegend auf den großstädtischen Bereich konzentriert. Es ist dringend erforderlich, in Zukunft verstärkt Gründer/innen und Start Ups in die Region zu bringen.

Gemeinsame grenzüberschreitende Initiativen und Projekte für einen Neustart in ländlichen Regionen können hier einen wichtigen Beitrag leisten.

xiii. Beginn von Joint-Venture-Projekten

Unternehmen, die an das Regionet Competitive-Projekt angeschlossen sind, sollen gemeinsame Projekte zur Unternehmensentwicklung starten, die zu gemeinsamen Forschungs-, Entwicklungs-, Schulungs- und Lieferantenlösungen führen.

Bei dem vereinfachten Begünstigtenprogramm handelt es sich um eine Finanzierungsfazilität für KMU, die speziell für Programme der Europäischen territorialen Zusammenarbeit (ETZ) und der grenzübergreifenden Zusammenarbeit (CBC) konzipiert wurde.

Der Start in der österreichisch-ungarischen Grenzregion kann die gemeinsame Entwicklung der Unternehmer beider Unternehmen nachhaltig und reguliert gestalten.

<https://www.b2match.eu/blight/pages/19294-about-b-light>

xiv. Institutionalisierung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

xii. Határokon átnyúló Start Up ökoszisztéma

A vidéki térségek modernizációját és strukturális változásait csak a jövőbe mutató iparágakban induló vállalkozások indíthatják el. Sajnos az elmúlt évtizedekben Start Up cégek jellemzően a nagyvárosi területen alakultak. A jövőben szükség van az alapítók régióba történő bevezetésére, hogy az induló Start Up vállalkozások itt alakuljanak meg.

A határokon átnyúló közös kezdeményezések és projektek a vidéki térségekben egy új vállalkozás indulásában fontos szerepet játszhatnak.

xiii. Közös vállalati projektek indítása

A Regionet Competitive projektben összekapcsolódó vállalkozások számára szükséges lenne az eredményes együttműködéshez olyan közös, vállalkozásfejlesztési projektek indítása, amelyek közös kutatási-fejlesztési, képzési, beszállítói megoldások kialakítását eredményezik.

Az egyszerűsített kedvezményezett támogatási rendszer egy kv-fejlesztési finanszírozási rendszer, amelyet kifejezetten az európai területi együttműködési (ETC) és a határokon átnyúló együttműködési (CBC) programokhoz terveztek.

Ennek indítása az osztrák-magyar határtérségben teheti fenntarthatóvá és szabályozhatóvá a két ország vállalkozóinak közös fejlesztéseit.

xiv. A határokon átnyúló együttműködés intézményesítése

Es ist wichtig, dass die Zusammenarbeit zwischen den Wirtschaftsorganisationen beiderseits der Grenze unabhängig von Projekten und Förderprogrammen fortgeführt wird. Deshalb werden sich die Projektpartner der Wirtschaftsachse Süd in Zukunft regelmäßig treffen, um gemeinsam laufend Informationen auszutauschen und neue Initiativen zu entwickeln.

h. Resumé

Die wirtschaftsbezogene Kooperation zwischen den Regionen Joglland, Wechselland, Hartbergerland, Südburgendland und Zala soll sich in Zukunft vor allem auf jene Bereiche konzentrieren, in denen beide Regionen mit ähnlichen Herausforderungen konfrontiert sind. Dazu gehören insbesondere Strukturwandel und demografische Herausforderungen in ländlich geprägten Gebieten.

Vorrangiger Inhalt der Kooperation soll Erfahrungsaustausch, Wissenstransfer und die Entwicklung neuer Ansätze und Lösungen durch Wirtschaftsentwicklungsorganisationen für gleiche Herausforderungen auf beiden Seiten der Grenze sein.

Ergänzend dazu sollen gemeinsame Angebotsentwicklungen und direkte Kooperationen zwischen Unternehmen beiderseits der Grenze in jenen Fällen forciert werden, in denen dies für beide Seiten sinnvoll und zweckmäßig ist.

30.04.2019

Fontos, hogy a határokon átnyúló gazdasági szervezetek együttműködése a projektektől és a finanszírozási programoktól függetlenül folytatódjon. Ezért a Déli Gazdaságfejlesztési Hálózat projektpartnerei rendszeresen találkoznak a jövőben, hogy közösen cseréljenek információt és új kezdeményezéseket dolgozzanak ki.

h. Összefoglalás

A Joglland, Wechselland, Hartbergerland, Südburgendland és Zala régiók közötti gazdasági együttműködésnek a jövőben olyan területekre kell összpontosítania, ahol mindkét régió hasonló kihívásokkal szembesül. Ezek közé tartoznak különösen a strukturális változások és a vidéki területek demográfiai kihívásai.

Az együttműködés elsődleges tartalma a tapasztalatcsere, a tudás átadása és az új megközelítések és megoldások fejlesztése a gazdasági fejlesztési szervezetek részéről az egyenlő kihívásokra a határ mindkét oldalán.

Ezenkívül fokozni kell a közös ellátási fejlesztéseket és a vállalatok mindkét oldalán a vállalatok közötti közvetlen együttműködést azokban az esetekben, amikor mindkét fél számára ez ésszerű és megfelelő.

2019.04. 30.